

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / I plokk

1. Näete pildil üht lõunaeurooplasest ärim meest, Rahvusvahelise Olümpiakomitee liiget (aastast 2001) ning Rahvusvahelise Moodsa Viievõistluse Liidu esimest asepresidenti. Siin kutsus ta kõiki toetama Madridi kandidatuuri olümpialinnaks saamisel. Nime, mida me vastuselehtedel näha tahame, olete kindlasti kõik kuulnud, aga et SEDA nägu sinna juurde palju näidatud oleks, ei saa just öelda. **Kes?**

2. See on Toni Kukoci ja Dino Radja (aga ka Žan Tabaki, Velimir Perasovici jt nimekate meeste) kunagine koduklubi. 1945. aastal loodud ja 1948. aastal sama linna jalgpallihiiust eraldunud klubi jõudis kokku viiel korral tulla omaaegse Jugoslaavia meistriks ja oli 1980. aastate lõpus - 1990. aastate alul korvpalli euroliiga valitseja. Täna ei ole klubil ehk parimad ajad, kuid tulevikku lubab praegu Aadria liigas mängival meeskonnal kindlasti rõõmsamalt vaadata vastne kolimine uuele uhkele koduareenile Spaladium Arena (12 000 pealtvaatajakohta). **Mis klubi?**

3. Tartu Ülikooli kergejõustikustaadioni rekordite tabelit vaadates leiame olümpiaalade rekordiomani nimekirjast arvukalt tuntud nimesid. Nende seas on ka üks täna kehtiva maailmarekordi omanik. **Kes?**

4. See Tahitiil sündinud tennisist on enim matše kaotanud mängija ATP-sarjas. Omapärase mängustiili (peaaegu kõigi pallide mängimine kahe käega) tõttu on ta tuntud kui väga ebameeldiv vastane – Marat Safin on näiteks tõdenud, et küsitava vastu mängimine on hullem hambaarstist. Grand Slam turniiridel jõudis korra veerandfinaali, lisaks on sealt võitnud kaks paarismängutiitlit. ATP edetabelis on kõrgeim koht olnud 17. Ta oli osaline pikimas professionaalses Grand Slam matšis, kui võitis kaasmaalast Arnaud Clementi 6-4 6-3 6-7 3-6 16-14. Ta on ka üldse vanim mängija, kes võitnud ATP turniiri. Lõpetas küll mullu peale Pariisi Mastersit karjääri, ent tegi come-backi tänavustel Austraalia lahtistel, et olla esimene tennisist, kes on osalenud 70 Suure Slämmi turniiril ja esimene mees, kes on tiptennisest võistelnud neljal kümnel. **Kellest on jutt?**

5. **Mis aastal ja millises olümpialinnas:**

- autasustati esmakordselt kolme medalivõitjat pjedestaali eri astmeil;
- otsustati osa olümpiavõistlusi läbi viia pärast mängude ametlikku lõpetamist;
- said ühel näidisalal oma võimaluse võistlemiseks ka koerad;
- kujutati mängude puhul välja antud postmargil ala, mida võistlusprogrammis polnud;
- oli olümpiatõotuse andnud mees ka mängude edukaimaid, võites kaks olümpiakulda;
- jäid osalenud riikidest medalita Itaalia, Jaapan, Tšehhoslovakkia, Suurbritannia, Poola;
- oli üks mängude kangelasi juudi spordi kuulsuste halli valitud Irving Jaffee?

Eesti Spordimuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / II plokk

6. Küsime Tallinnas sündinud (ja surnud) olümpiamedalimeest, kelle medalisaak eri võistlustelt jäi kasinaks, Eesti meistrikski tuli ta vaid kolm korda. Enne olümpiat kirjutati temast: „See on mees, kellel lootusi võiks olla auhinna võitmiseks, kui ta algaks hoolsamini ja korralikumalt harjutama, mitmekülgse peale seejuures rõhku pannes.” Olümpia-aastal jäi ta Eesti meistrivõistlustel teiseks, kuid pääses õnnega pooleks olümpiakoondisse ning jäi fortuuna soosikuks ka võistluspäevil. Seejärel „õnnelimit” lõppes ja uusi võimalusi talle enam eriti ei jagunud – nelja aasta pärast, järgmiste olümpiamängude aegu, oli ta juba manalamees. **Kes?**
7. Kui Torinos tõi Lätile esimese taliolümpiamedali kelgutaja Martins Rubenis, siis nüüd näete pildil nende suurimat medalilootust Vancouveri talimängudel. Tegu on valitseva Euroopa meistri ning 2009/10 MK sarja üldvõitjaga skeletonisõidus. **Kes on see mees?**

8. Omaeagse Ida-Euroopa tähtsaimas vormelisarjas, kus Sõpruse auhinnale kihutasid ka meie kiirusehullud Enn Griffel, Madis Laiv, Toomas Napa, Toivo Asmer jt, oli eriti edukas üks pere, kus isa (1928-1988) oli üldkokkuvõttes võidukas kolmel korral ning poeg (1950-1990) viiel korral. Edukate konstruktoritena rääkisid nad aktiivselt kaasa ka autode ehituses – nende nime kandnud „perefirma” loodud mudelit RS1000 peetakse idabloki autotööstuse kroonijuveeliks. **Mis oli isa ning poja ühine perekonnanimi?**
9. 2008. aasta olümpiavõitja, 2007. aasta FIFA U20 MM-i resultatiivseim ja parim mängija, kahel viimasel aastal Hispaania liiga väravaküttide kümne parema hulgas – need faktid käivad ühe argentiinlasest Madridi Atletico ründaja kohta. Mullu valiti ta maailma vanima spordiajakirja poolt ka parimaks Euroopa kuni 21-aastaseks mängijaks. Rahvuskoondises tegi ta debüüdi juba 18-aastaselt, tänaseks on seal kirjas 20 mängu ja seitse väravat. Aga koondisesse pääsemisega ei tohiks probleeme tekkida niikuinii – on ju Argentiina koondise vanemtreener Maradona tema äi. **Kellest on jutt?**
10. Paljud spordivõistlused on ellu kutsutud reklaami eesmärgil või kannavad sponsorite nimesid. Üks samuti spordiga seotud institutsioon kutsus 1909. aastal ellu *Giro d'Italia* velotuuri, millest on tänaseks saanud üks maailma mainekamaid jalgrattavõistlusi. Ka tuuri liidrisärgi värv – roosa – on küsitavast institutsioonist inspireeritud. **Mis institutsioon?**

Eesti Spordimuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / III plokk

11. Seda Eesti spordiajakirjanikku (s 1969) on tunnustatud EOK Suitsupääsukese aumärgiga, ta on pälvinud Eesti spordiajakirjanike aastapreemiaid – ja ta on esimene meie meediaesindaja, kes intervjueris Alar Sikku pärast Everesti võtmist. Raamatukoguhoidja, aianduskooperatiivi abitöölise ja arhiivitöötaja ametid vahetas ta ajakirjanduse vastu 1993. aastal ja on sellest ajast truu ühele ja ainsale töökohale, olles köitnud meie spordisõpru arvukatel võistlustel. Kuigi ta peab end spordiajakirjanikuks, on tema huvid tunduvalt laiemad – ja nii jätkabki ta oma Tartust saadud ajaloohariduse täiendamist hoopis lavakunstikooli magistriõppes. **Kes on see ajakirjanik, kelle tegevust näiteks SL Õhtulehes isegi Missi-Laurast kõrgemalt hinnatud?**

12. Olümpiaootusest pakatav Vancouveri küsimus. Küsime, kelle nime kannab Vancouveri suurim park (~ 405 ha). See on ühtlasi Kanada suurim ning kogu Põhja-Ameerika suuruselt kolmas linnapark. Küsitava isiku nimi ning sellega seonduv on spordimaailmas tänapäevalgi väga tuntud, kuigi tema eluaastad jäävad vahemikku 1841-1908. **Kes?**

13. Näete fotosid 1964. aasta Tokyo olümpiamaratonilt. Sel olümpiaajalukku läinud jooksul oli kodupubliku ees medalikonkurents ka jaapanlane (piltidel nr 77), paraku pidi ta üle elama raske hetke, kui juba staadionil olles, pea lõpusirgele eel, publiku ohke saatel endast briti jooksja Basil Heatley mööda lubas ja hõbeda asemel pronksi sai. Andekas jooksja lubas selle häbi pleki likvideerida järgmisel olümpial, kuid vigastused muutsid selle tema jaoks võimatuks. Nii sooritas ta 1968. aastal enesetapu – sest oli enda arvates häbistanud nii ennast kui ka kodumaad Jaapanit ega saanud seda häbi enam maha pesta. Küsime, **mis oli selle jooksumehes nimi?**

14. Hetk korvpalliplatsilt. **Mis klubid kohtuvad?**

15. Väikeriikidel pole tavaliselt võistkonna-alade tiitlivõistlustel auhinnalaua juurde asja, hea kui üldse finaaltorniidlele pääsetakse. Kuid mõningaid erandeid siin õnneks siiski leidub – nii on veepallis hetkel valitsevaks meeste Euroopa meistriks riik, mis nii rahvaarvult kui ka pindalalt päris kääbuste hulka kuulub. Edu pole kindlasti päris juhuslik, sest möödunud aastal võideti kodupubliku silme all ka maailmaliiga superfinaali esikoht kahe lähisnaabri ees. **Mis riik?**

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / IV plokk

16. Küsime klubi, mille fännisärki näete kõrvaloleval pildil. Klubi on asutatud 1908. aastal ja sealtpeale hankinud 19 oma maa meistritiitlit. 1971. aastal jõuti UEFA Meistrite karikasarja finaali, kuid kaotati Ajaxile. Mullu võideti UEFA Meistrite Liigas alagrupp Milano Interi ja Bremeni Werderi ees, ent järgmises ringis kaotati Villarealile, tänavu jäi teekond katki aga juba viimases eelringis, kus kaotati Madridi Athleticole. Euroopa Liigas on siiski jõutud play-offi, kus nende vastu astub AS Roma. **Mis klubi?**

17. **Mis spordiala?**

- Rahvusvaheline alaliit asutati 1947; esimeseks presidendiks valiti Paul Libaud
- Eesti naistest tuli sel alal esimesena NSV Liidu meistriks Ellen Münter (1957)
- Eesti meestest tuli sel alal esimesena NSV Liidu meistriks Toivo Tomson (1957)
- Uno Tiit tuli Eesti publiku ees võisteldes Euroopa juunioride meistriks (1969)
- Eesti meistreid: Kiiri Tüür, Üüve Viljari, Rein Karemäe, Tiit Made, Toomas Berendsen
- Olümpiavõitjaid: Andre Heller, Nina Song, Carolina Albuquerque, Raiza O Farrill, Aldis Berzins

18. See Tšehhoslovakkia tennisemängija valiti 1990. aastal rahvusvahelise tennisekuulsuse halli liikmeks. Ühtlasi kinnitab tolle halli koduleht, et lisaks spordile paistis mängija silma ka isiklike valikutega – nimelt keeldunud ta omal ajal kodumaalt lahkumast ja kodakondsust muutmast. Ta oli esimene Tšehhoslovakkia kodanikust Grand Slam turniirivõitja ja kodumaa hilisema tennisebuumi teerajaja. Saavutusi – 3 Grand Slam võitu (Prantsuse lahtised 1970, 1971; Wimbledon 1973), kokku 8 turniirivõitu üksikmängus ja 17 paarismängus. Davis Cup meeskonna liige 1964-1980, kõrgeim koht maailma edetabelis 5. (september 1973), karjääri auhinnaraha 693 197 USD. **Kes?**

19. Põhja-Ameerika hokiliiga NHL võitja pälvib Stanley karika, seda me teame. Kuid oma karikas on mängus ka Kontinentaalses Hokiliigas KHL. See karikas kannab ühe tuntud tegelase nime. KHL-i presidendi Aleksandr Medvedjevi sõnul valiti küsitav välja isik seetõttu, et tema nimega seostuvad Venemaa elanikele kõige kõrgemad eesmärgid ning ta ise on lausa rahvuse sümboliks. **Kelle nime kannab KHL võidutrofee?**

20. Näete pildidel kahte kõlalt ühesuguse ees- ja perekonnanimega suusameest (ja ühised on ka nende kodumaade lipuvärvid). Kui üks neist nautis edu mäesuusatamises, siis teine on laskesuusataja. Kahe peale kokku on neil kaks medalit olümpiamängudelt, kolm medalit MM-võistlustelt ning 14 MK-etapivõitu. **Mis nime need mehed siis kannavad?** (Ülitäpset kirjalpilti me taga ei aja)

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / V plokk

21. 2010. aasta olümpialinn valiti Prahhas (2003) ning Vancouveri ülekaal oma vastaskandidaadi ees oli üsna napp – vaid häältega 56:51. Kaotajaks jäänud spordikeskus püüdis ka 2014. aasta mängude korraldamisele ning ka siis tuli kibe allajäämine „superfinaalis“ – seekord Soõile häältega 47:51. Entusiastlikult võeti kohe sihikule 2018. aasta mängud ning praeguseks on lisaks neile sõelale jäänud veel vaid kaks kandidaati (lõplik otsus tehaks teatavaks 6. juulil 2011 Durbanis). Lisavihjeks võib öelda, et riik, kus see paik asub, kogus 2006. aasta olümpial Torinos 6 kulda ning koguni kaks selle maa sportlast tulid kolmekordseks olümpiavõitjaks. **Küsimegi, mis on selle koha nimi?**

22. 1954. aastal tuli 4x1500m jooksus Eesti rekordiga Eesti meistriks TRÜ meeskond, kus jooksid (pildil vasakult) Elmot Heido, Meinhard Pukk, Alfred Pisuke ja tollane Eesti noorte rekordimees 1000 m jooksus. See viimane oli koolipõlves ulakas Tartu agulipoiss, kes halva käitumise pärast suisa koolist välja visati. Õnneks tuli talle siiski aru pähe ja kooli lõpetas ta hiljem (1953) kuldmedaliga. Uudistas seejärel veidi aega Moskvast aatomifüüsikat, kuid naases kärmelt *Alma Materi* rüppe. Tegutses ta toimekalt, olles juba 26-aastaselt Ph.D ehk kandidaat ning tänases Eesti Vabariigis pole tal vist saada enam ühtegi uut autasu – kõik on juba olemas. Ta on üldiselt tuntud kui südikas rõõmsameelne “lapsesuu”, kes alalõpmata kõikjal sekkendab, vaidleb ja õiendab. Oma tõelisel lemmikalal pealegi NSV Liidu meistersportlane (1977). **Kes?**

23. Pildil tunneb talvest rõõmu üks kena sportlik naisterahvas, keda üldiselt teatakse Otepää suusamuuseumi juhatajana ja kes on suusavõistlustel tihe külaline. Meediasse on ta sattunud aga mitme teemaga – nii on ta näiteks teada andnud, et viimased kümme aastat õhtuti ikka ja ainult lihatoite teinud ja nüüd suure retseptihulgaga uhkustada võib! **Kes?**
24. Jalgpalli MM-võistluste ajaloos on vaid ühe turniiri kokkuvõttes juhtunud nii, et Euroopa võistkonnad jäävad ilma medalita. Küsime, **millised riigid jõudsid tol korral MM-i esikolmikusse?** (2 õiget = 1 punkt.)
25. See kolmekordne olümpiavõitja ning kuuekordne olümpiamedalist võinuks ajalukku minna ka vaid tänu oma medalitele, kuid tema tõeline tunnus saabus alles 97-aastaselt Atlanta olümpiamängude avamisel. Seal oli ta osalema palutud, kui vanim elusolev olümpiavõitja. Edaspidi kohtas seda krapsakat vanurit mitmel pool maailmas toimunud võistluste aukülaliste loožis. Tema 100. sünnipäevapidu kujunes kodumaal tõeliseks rahvuspeoks. Lahkus ta siit ilmast 4 päeva enne oma 101. sünnipäeva. **Kes?**

Eesti Spordimuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / VI plokk

26. Selle 3. oktoobril 1978. aastal Tartus asutatud klubi näol oli väidetavalt tegemist esimese spordiklubiga NSV Liidus, mis ühendas ühe kindla spordiala huvilisi. Klubi asutati kindla eesmärgiga hakata korraldama ühte suhteliselt unikaalset võistlust. Klubi tegutseb tänaseni ning võistluski toimub, olles endiselt klubi tegemiste teljeks. **Mis klubi?**

27. Korvpallihiid Aivar Kuusmaa on juuresoleval pildil leiduvat isikut nimetanud t***hiinlaseks, kuid lähimineviku korvpallitähht Andre Pärn hoopis pedeks. Eesti Politsei Spordiliidu president Kalle Klandorf on aga olnud lähedal talle kallale tormamisele. Ometi on see intrigeeriv persoon ameti poolest kõigest väike vagur Keila vanemkonstaabel. **Kes?**

28. Küsime üht 1972. aastal loodud firmat, mis on tänaseks tõusnud üheks maailma juhtivatest kergejõustikuvarustuse tootjatest. Näete ka ühte selle firma viimastest hittidest. **Mis firma?**

29. Mäesuusatamise MK-sarja pikima kiirlaskumisraja pikkuseks on peaaegu 4,5 kilomeetrit. Ässad läbivad raja umbes kahe ja poole minutiga ning tippkiirused on seal suurimad sarjas, küündides 160 km/h kanti. Rada algab 2315 meetri kõrguselt ning lõpeb 1290 m kõrgusel, mis annab kõrguste vaheks enam kui kilomeetri. Raja atraktiivseimateks lõikudeks peetakse 40 meetrilist hüpet Hundschoopf, kahte teineteisele järgnevat peaaegu 90-kraadilist kurvi Kernen-S ja rajal läbitavat väikest tunnelit Wasserstation, mille abil sõitjad raudtee alt läbi pääsevad. Rada tuntakse nii selle toimumiskohaks oleva 2472 meetrise mäe nime kui ka finišipaigaks oleva külakese järgi. Tänavu võitis sealse etapi Carlo Janka. **Mis etapiga on tegemist?** (Piisab, kui nimetate ühe kahest nimest.)

30. 1994. aasta Lillehammeri dramaatilises hokifinaalis Rootsi ja Kanada vahel selgus võitja bullititega: Rootsi sai kulla tänu Henrik Forsbergi õnnestumisele. Meie aga küsime otsustavat eksijat Kanada poolelt, kes hiljem (2002) siiski samuti olümpiakullani jõudis. Naganos jäi tal vigastuse tõttu käimata ning praegu tema sünnilinnas toimuvateks mängudeks ei mahtunud ta enam koondisse. NHL-i karjääri alustas ta Anaheimis, kus pärast Teemu Selänne tulekut moodustati üks liiga parimatest paaridest. Koos jõuti ka 2003. aasta Stanley karikasarja finaali. Samal aastal keeldus ta väidetavalt "kõigest" 7 miljonit väärt lepingust (ise nõudis 10 miljonit) ning sõlmis lepingu Colorado meeskonnaga, kuhu koos temaga liikus ka Selänne. Paraku jäi oodatud karikas saamata ning tänaseks on ta jõudnud otsaga juba St Louise meeskonda. **Kes?**

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / VII plokk

31. Kuulete sportliku nimega muusikapala *Football Fight*. Sama esitaja veidi tuntumate lugude hulgas on teisigi sportlikke palu, mida erinevatel spordivõistlustel (ka Eestis) mängitakse. Selle esitaja nime annab tuletada ka ühest maailmakuulsast, 1886. aastal asutatud spordiklubi nimest, mille keskust peetakse maailma esimeseks multifunktsionaalseks spordikompleksiks üldse. Nimetage, **kes on esitaja?**

32. Küsime omaaegset kiiruisutamise imelast (s 1951), keda on nimetatud üheks kiiruisutamise taaselustajatest USA-s. Oma esimese MM-medali võitis ta 1967. aastal veel 15-aastasena. Aasta hiljem tehtud olümpiadebüüt andis hõbeda (500 m) ja pronksi (1000 m). Neli aastat hiljem tuli Sapporost ihaldatud olümpiakuld (1500 m), millele lisandus veel üks hõbe (3000 m). Seejärel loobus andekas atleet tippspordist ja jätkas treenerina. Tema õpilased on võitnud olümpialt mitmeid medaleid, kuid kuulsaim neist on kahtlemata Lake Placidi mängude kangelane, viiekordne olümpiavõitja Eric Heiden. Olümpiauisutaja oli ka küsitava tütar Kirstin (Nagano 1998, jäi medalita). **Kellest on jutt?**

33. Olümpiamedalite koguarvu (ligi 300) poolest kuulub see riik kindlasti maailma suurte spordimaade hulka. Kõik need medalid peale ühe on võidetud suvemängudel. Ainus talimedal – kaheboobi pronks – võideti Grenoble'is 1968. Lisaks on talviseid esikuuiku kohti ette näidata mitmelt alalt ja edukad on oldud ka näiteks jäähokis. Aastatel 1976-1980 kuulus selle riigi jäähokimeeskond olümpiamängudel 8 parema hulka. **Mis riik?**

34. Moskva olümpia puhul välja antud postmarkide hulgast leiame ka sellise, kus on kujutatud üht eestlast. Olümpial pole ta küll kunagi võistelnud, ent Euroopa meistri tiitel ja kolm esikohta MM-ilt räägivad tema suutlikkusest kõnekat keelt. Foto temast tehti 1970. aastate lõpul relvatehase reklaamiks, kuid leidis hiljem (modelli üllatuseks) kasutust ka olümpiamargi kujunduses. **Kes on see mees?**

35. 2009. aasta juunis lõpetas tegevuse kunagine legendaarne võrkpalliklubi, mida peetakse Euroopa üle aegade kõige tituleeritumaks võrkpalliklubiks üldse. Alust sellele arvamusele annavad nii 36 kodust meistritiitlit kui ka 13 võitu võrkpalli Euroliigas, lisaks kamaluga muid karikaid. 1946. aastal loodud klubi tegevuse lõpetamise poolt rääkisid nii finantsprobleemid (senise nimesponsori huvi kadumine) kui ka sportlik ebaedu – viimastel aastatel mängiti kodus juba tugevuselt kolmandas ešelonis ja viimased võidud jäid kaugetesse 1990. aastatesse (viimane kodune meistritiitel aastast 1996 ja euroliiga võit aastast 1991). Klubi koosseisust on läbi käinud ka üks eesti soost pallur. **Mis klubi?**

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / VIII plokk

36. Tõenäoliselt ulatub selle spordiala ajalugu umbes 4000 aasta taha, kui seda harrastasid meelelahutusena Egiptuse karjused. Sajandite jooksul omandas see ala Euraasias mitmeid eri vorme, mida praktiseeritakse tänaseni. Ala kujunemislooga seondub kindral Alexander Cartwrighti nimi ning esimesed profiklubid asutati juba ülemöödunud sajandil. Eurooplased siin üldiselt esimest viulit ei mängi, vaid britid on jõudnud World Cupi võiduni (1938). Rahvusvahelisel areenil püüab tegevust koordineerida katusorganisatsioon IBAF (president dr Harvey Schiller), millel on 114 liiget viiel kontinendil, kuid 2012. aasta olümpiamängudele neil sellest hoolimata asja ei ole. Niisiis - **mis spordiala?**

37. Hiljutisest Tallinna iluuisu EM-st inspireeritud pildiküsimus. Küsime pildil olevate isikute ühist perekonnanime (vasakpoolne tütarlaps on sündinud aastal 1982 ja parempoolne aastal 1978). **Kes?**

38. Küsitav korvpalli Kuulsuste Halli liige on tulnud olümpiavõitjaks nii mängijana (1984, 1988) kui ka treenerina (2008). Lisaks on ta esimene naine, kes võitnud peatreenerina WNBA tiitli. Sellele kahemeetrisele (endisele) keskmängijale kuulub ka naiste üliõpilaskorvpalli kõigi aegade blokkide rekord. Täna on see naiste korvpalli legend ametis New York Liberty naiskonna peatreenerina. **Kes?**

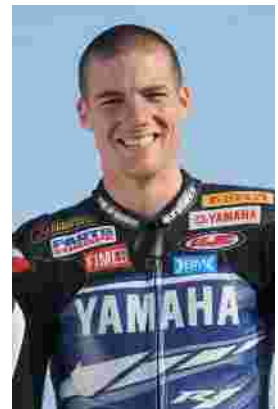
39. 1981. aastal oli ta veel jäneseks maailmarekordijooksus, kuus aastat hiljem tuli aga maailmameistriks. 1991. aastal suutis ta oma tiitlit kaitsta, kaks aastat hiljem pidi aga pronksiga leppima. Tema saavutused muudab tähelepanuväärsemaks läbipõetud astma, mis sundis teda näiteks olümpiamängudel kõrvale jääma. Sportlaskarjääri lõppedes asus elama Soome, kus ta mõned aastad tagasi vägistamise eest vangistati. Ka tema poeg Gregory on tuntud jooksja – omandanud uue nime ja kodakondsuse, tuli ta mullu maailmameistriks. **Kes?**

40. Kõvakäeline isa oli neljakordne Eesti poksimeister, kes esindas Eestit 1930. aasta EM-l ning valiti 1931. aastal Eesti parimaks poksijaks. Nõukogude ajal toimusid ka tema mälestusvõistlused poksis. Viimasel ajal üsna palju meediatähelepanu saanud poeg on tulnud aerutamises nii Eesti kui ka Läti meistriks ning kuulub hetkel hoopis ühe teise spordialaliidu juhtkonda (olles olnud ka selle liidu president). Geograafidest spordisõpradele pakub rõõmu teadmine, et Lääne-Virumaal leidub küsitavate ühise perekonnanimega sama nime kandev küla ja Võrumaal Murati järve suubuv jõgi. Viimast on tinglikult käsitatud ka Vaidava jõe ülemjooksuna või siis Vaidava jõe teise nimena. **Küsime isa, poja, küla ja jõe ühist nime!**

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / IX plokk

41. See suusatajast olümpiavõitja on oma saavutusega kaasmaalaste seas kindlasti erandlik. Pärast (ega tegelikult ka enne) teda pole tema rahvuskaaslastest suusatajad tiitlivõistlustel küll millegiga silma paistnud ja tõsiste suusariikide fännid ilmselt ei teagi, et tänasel päeval tema kodumaal keegi suusatab. Hetkel on ta oma kodumaa olümpiakomitee ametnik, oli 2002. ja 2006. aasta talimängudel oma riigi delegatsiooni juhiks ning on seda ka Vancouveris. 2006. aastal Torinos pälvis au olla avatseremoonial oma maa lipukandjaks. **Kes?**
42. Küsime Itaalia jalgrattatootjat, mille peakorter asub Itaalias Albiates. Firma toodab nii maantee-, mägikrossi- kui ka triatlonisõidu rattaid ja lisavarustust, tuntud maanteesõidumudelid on näiteks Kharma, Ksano ja Khan. Suhteliselt uus tootja on tuntust kogunud eelkõige võistlusspordi toetamisega – nii ollakse 2010. aastal teiste hulgas “eestlaste klubi” AG2R ja ka Kalev Chocolate Teami rattasponsoriteks. Toetatakse ka triatlonisportlasi (Havai Ironmani võitja Normann Stadler jt). **Mis firma?**

43. Pildil nähtav 25-aastane Texase tsiklikangelane on maailma parim superbike-talutsutaja – ilmselt võiks just nii valitseva maailmameistri kohta väita. Ta võitis mullu, oma debüüthooajal MM-karussellis, täpselt pooled kavas olnud võistlussõitudest (14/28) ning pälvis üldvõidu mõnepunktilise paremusega jaapanlase Noriyuki Haga ees. Kõik oli lahti kuni viimase etapini, ent seal naeratas õnn ameeriklasele. 2010 hooajal jätkab ta endiselt Yamaha sadulas, et vahetab superbaikide sarja MotoGP vastu. Koos teise jänkist tiimikaaslase, Colin Edwardsiga, antakse ilmselt maksimum, et peatada Itaalia ässa Valentino Rossi edutee. **Kes on see kuum ja kiire ameerika kutt?**

44. Kui kõik läheb hästi, võib tuntud treener ja sporditegelane Harry Lemberg peagi uhkustada omanimelise staadioniga. “Tööpealkirja” *Lembergi staadion* kandev ehitis peaks valmima ühes 2012. aasta jalgpalli Euroopa meistrivõistlusi võõrustavas linnas. Kusjuures - küsitavat linna peetakse ühtlasi Poola jalgpalli hälliks. **Mis linn?**

45. Friedrich Wilhelm Müller oli Preisi päritolu raskejõustiklane (1867-1925), nüüdisaegse atleetvõimlemise isa ja üks esimesi atraktiivseid jõutrikke esitanud jõumehi. Oma kehailule rõhunud ja end antiikpoosides näidanud musklimees omandas meeletu populaarsuse ja kujunes üheks esimeseks seksisümboliks,

kuid oli lisaks ka agar kehalise kasvatuse eestkõneleja, kuuludes hiljem Londonis tegutsedes kuningas George V nõustajate hulka. 1901. aastal korraldas ta Londonis esimese suure kehailu võistluse, mille auhinnana pani välja oma kuju. Seesama kuju on nüüd kuulsas Mr Olympia võistluse auhinnaks. Küsime selle mehe pseudonüümi - **mis nime all seda musklimeest tunti?**

Eesti Spordimuuseumi paarismälukas. 6. veebruar 2010 / X plokk

46. Ühel spordialal Eesti meistriks tulnud sportlaste loetelust leiame nii ühe mees- kui ka ühe naissportlase, kes on oma karjääri "Eesti-päevil" võitnud MM-kulla ja kuulunud ka aasta parimaks valitud võistkonna koosseisu, kuid on hilisemal eluteel otsustanud siiski Eestist lahkuda. Mõlemad suutsid ka oma uuel kodumaal edukalt karjääri jätkata, seal olümpiavõiduni jõudes. **Kes on need sportlased?** (1 õige – 1 punkt; õige spordiala teadmine punktilisa ei too).
47. Pildil on 1964. aastal sündinud sportlanna, legendaarne kergejõustiku siseareenide kangeline. Jalgpallurina sportlaskarjääri alustanud ja vaid pooljuhuslikult sprinti sattunud särtsakas naisterahvas pälvis kuuel korral (1985-1994) 60 m jooksus Euroopa sisetiitli ja kahel korral (1987, 1989) ka maailma sisetiitli, lisaks püstitas ta 1986. aastal ka sisemaailmarekordi (7,00). Suurel staadionil tal OM- ja MM-finaalidesse asja polnud, lohutust pakub aga 1986. aasta EM-pronks 100 meetris (samadelt võistlustelt on pärit ka tema selle ala isiklik rekord 11,08). Alates 1997. aastast toimuvad kodumaal tema nime kandvad kergejõustikumängud. **Kellest on jutt?**

48. Selle võistlusala MM-sari on käigus alates 1981. aastast ning seda kureerib Monacos baseeruv katusorganisatsioon UIM. Kui esialgu oli sel ohtliku ala kuulsus, siis tänaseks on turvanõuded karmistunud ja riskid vähenenud. Osalejate geograafia on päris lai ning nende hulgast leiab nii meie naabermaade Läti (Ugis Gross) ja Soome (2007. aasta maailmameister Sami Seliö, pildil) esindajaid, kui ka Katari, Austraalia, Slovakkia jm võistlejaid, rääkimata juba Aserbaidžaanide värvides rootslasest Jonas Anderssonist. Selle sarja Euroopa osavõistlused toimuvad Portugalis, Soomes ja Venemaal. Läbi aegade edukaim mees ja ühtlasi valitsev maailmameister on kokku 10 MM-tiitli omanik Guido Capellini (Itaalia). **Mis võistlussari?**

49. NHL-i parima väravavahi auhinna – *Vezina Trophy* – on viimasel 15 aastal pälvinud enamasti eurooplased (suuresti tänu Dominik Hašekile!). Traagiliseks kujunes aga selle auhinna esimese eurooplase laureadi saatus. Autoõnnetuses hukkununa sai temast ka üldse esimene sportlane, kes Põhja-Ameerika profiliigades fännide poolt postuumselt *All-Star* mängule hääletati. **Kes?**
50. Kui välismaal mängivate Eesti jalgpallurite klubide treenerid on enamasti tuttavad vaid süvafännidele, siis Sergei Pareiko klubi treener on laineid löönud ka maailmaareenil. Just tema juhendamisel tegi Kamerun tegusid 1990 aasta MM-il. Võidud tiitlikaitsja Argentina (1:0, seejuures saadi kaks punast kaarti!) ja tugeva Rumeenia (2:1) üle tagasid esikoha alagrupis ning kolmandas mängus saadi 0:4 lüüa NSV Liidult. Selle kaotuse põhjuste versioonide seast leiame nii eelneva raske peo kui ka treeneri mõjutamise kalli kodumaa poolt. Kamerun jõudis toona välja veerandfinaali, kus lisaajal kaotati inglastele 2:3. Hiljem töötas küsitav klubitreenerina Türgis, Lõuna-Koreas ja Jaapanis ning koondise treenerina Usbekistanis. **Kes?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. Vastused

- 1) Juan Antonio Samaranch jr (DL)
- 2) KK Split (KV)
- 3) Kenenisa Bekele (PNB)
- 4) Fabrice Santoro (PNB)
- 5) 1932, Lake Placid (RM)
- 6) Roman Steinberg (RM)
- 7) Martins Dukurs (RM)
- 8) Melkus (isa Heinz, poeg Ulli) (RM)
- 9) Sergio Agüero (PNB)
- 10) La Gazzetta dello Sport (DL)
- 11) Tarmo Tiisler (KV)
- 12) Frederick Stanley (Kanada kuberner aastail 1888-1893) (DL)
- 13) Kokichi Tsuburaya (KV)
- 14) Los Angeles Lakers, Memphis Grizzlies (RM)
- 15) Montenegro (DL)
- 16) Ateena Panathinaikos (PNB)
- 17) Võrkpall (RM)
- 18) Jan Kodeš (KV)
- 19) Juri Gagarin (DL)
- 20) Tomas(z) Sy(i)kora (DL)
- 21) Pyeongchang (Lõuna-Korea) (RM)
- 22) Anto Raukas (RM)
- 23) Jana Mae (KV)
- 24) Uruguay, Argentina, USA (1930. aasta MM) (RM)
- 25) Leon Štukelj (sloveeni päritolu Jugoslaavia võimleja) (DL)
- 26) Orienteerumisklubi Ilves (DL)
- 27) Timo Suslov (PNB)
- 28) Nordic Sport (KV)
- 29) Lauberhorni mägi, Wengeni küla (Lauberhornrenneni sõit) (PNB)
- 30) Paul Kariya (PNB)
- 31) Queen (DL)
- 32) Dianne Holum (KV)
- 33) Rumeenia (DL)
- 34) Matti Jõgi (RM)
- 35) Moskva CSKA (KV)
- 36) Pesapall (RM)
- 37) Pöykiö (iluisutaja Susanna ja tema treenerist õde Heidi) (KV)
- 38) Anne Donovan (PNB)
- 39) Billy Konchellah (PNB)
- 40) Kuura (isa Roman ja poeg Gunnar) (DL)
- 41) Vida Venciene (DL)
- 42) Kuota (KV)
- 43) Ben Spies (RM)
- 44) Lviv (DL)
- 45) Eugen Sandow (KV)
- 46) Oksana Jermakova ja Vladimir Reznitšenko (vehklejad) (RM)
- 47) Nelli Cooman (KV)
- 48) Veemoto F1 (KV)
- 49) Per-Eric Göran "Pelle" Lindbergh (DL)
- 50) Valeri Nepomnjaštši (PNB)

Küsimused koostasid: DL – Daimar Lell, KV – Kalle Voolaid, PNB – Priit Naruskberg, RM – Rait Männik